

*Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (2019-) suradnički je program knjižničarske, arhivističke, muzejske i akademske zajednice u RH i sljednik programa *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju* (2014-2019).

Razvoj i održavanje Pravilnika u nadležnosti su triju nakladnika: Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK), Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC) i Hrvatskoga državnog arhiva. (HDA). Programske aktivnosti koordinira i provodi Stalni odbor, u kojemu sudjeluju po dva predstavnika nakladnika, po jedan predstavnik strukovnih društava (Hrvatsko knjižničarsko društvo, Hrvatsko arhivističko društvo, Hrvatsko muzejsko društvo) i po jedan predstavnik odjela/odsjeka za informacijske znanosti (Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti; Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti; Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti). Stalni odbor prema potrebi osniva radne grupe za određene programske zadaće.

Izvještaj se odnosi na programske aktivnosti obavljene u razdoblju od 1. siječnja do 20. prosinca 2021. godine.

U navedenom razdoblju Stalni odbor djelovao je u sastavu:

- do 14. 5. 2021.

Predsjednica: Mirna Willer

Članovi: Silvija Babić, Jelena Balog Vojak, Ana Barbarić, Tanja Buzina (zamjenica predsjednice), Elia Ekinović Micak, Ivana Gržina, Snježana Ivanović, Melina Lučić, Dijana Machala, Kornelija Petr Balog, Snježana Radovanlija Mileusnić; tajnica – Monika Batur

- od 14. 5. 2021.

Predsjednica: Tanja Buzina

Članovi: Silvija Babić, Jelena Balog Vojak, Ana Barbarić, Kristina Feldvari, Ivana Gržina, Ana Holjevac Tuković, Melina Lučić, Dijana Machala, Mira Miletić Drder, Snježana Radovanlija Mileusnić (zamjenica predsjednice), Marijana Tomić, Ana Vukadin; tajnica – Monika Batur

U navedenom razdoblju djelovale su sljedeće radne grupe:

- Radna grupa za edukaciju i primjenu Pravilnika (voditeljica Ana Barbarić)
- Radna grupa za izradu modela testiranja Pravilnika (voditeljica Tanja Buzina)
- Tehnička radna grupa za izradu i održavanje ontologije Pravilnika (voditeljica Mirna Willer)
- Radna grupa za izradu popisa preporučenih rječnika za elemente Pravilnika (voditeljica Jelena Balog Vojak)
- Radna grupa za izradu popisa usvojenih naslova za hrvatska anonimna i povijesna djela (voditeljica Elia Ekinović Micak)

Programske aktivnosti financirane su sredstvima nakladnika i drugih suradnih ustanova te sredstvima Ministarstva kulture i medija (MKM), dodijeljenih putem Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi (Ugovor br. 07-0354-21), u iznosu od 45.000,00 kn.

Temeljem navedenog Ugovora plaćeni su troškovi:

Razvoj programske podrške za online izdanje Pravilnika .....	9.800,00 kn
Stručna redakcija ontologije Pravilnika .....	15.000,00 kn
Komunikacija i diseminacija rezultata.....	816,00 kn
Reprezentacija.....	172,00 kn
<b>Ukupno .....</b>	<b>25.788,00 kn</b>

Za preslike računa i dokaze izvršenih plaćanja v. Prilog 1.

Troškovi su bili manji od planiranih zbog otkazivanja niza aktivnosti uživo uslijed pandemije Covid-19. Većina navedenih aktivnosti (sudjelovanja na skupovima, gostovanja vanjskih suradnika) održana je online uz smanjeni trošak.

Prema dostavljenim podacima suradnih ustanova, za programske aktivnosti utrošeno je 1555 sati, što iskazano u kn iznosi 155.500,00 kn (v. Prilog 2).

Sukladno planu rada za 2021. godinu obavljeno je sljedeće:

### **Objavljivanje završne verzije teksta Pravilnika**

Završni tekst objavljen je u lipnju 2021. (<https://pravilnik.kam.hr>).

### **Objavljivanje Pravilnika kao ontologije**

Osnovana je Tehnička radna grupa za izradu i održavanje ontologije Pravilnika. Ontologija je usklađena sa završnom verzijom teksta Pravilnika (D. Vočanec). Raspravljena je struktura ontologije u svrhu usklađivanja Pravilnika s konceptualnim modelima triju zajednica i primjene u informacijskim sustavima. Obavljena je stručna redakcija ontologije (B. Bosančić, A. Rajh, G. Zlodi), koja je potvrdila usklađenost ontologije s tekstom i strukturom Pravilnika te iznijela prijedloge za daljnji razvoj.

Zbog smanjenog iznosa dodijeljenih sredstava, testiranje ontologije (uključujući reprezentaciju u RDF i OWL jezicima) i izrada specifikacije za registar imenskog prostora za objavljivanje ontologije odgođeni su za 2022.

Vanjski suradnik G. Dunsire (samostalni konzultant) održao je u sklopu Seminara Arhivi, knjižnice, muzeji online izlaganje *Ontology in practice: implementing the Library Reference Model*.

Vanjske suradnice dr. sc. Maja Žumer i dr. sc. Tanja Merčun Kariž (Filozofska fakulteta Univerze

v Ljubljani) održale su online izlaganje *LRM: Where Do We Come From? What Are We? Where Are We Going?*

### **Razvoj nadziranih rječnika**

Osnovana je Radna grupa za izradu popisa preporučenih rječnika, koja provodi analizu postojećih nadziranih rječnika, tezaurusa i pojmovnika radi preporuke za primjenu u Pravilniku.

### **Edukacija za primjenu Pravilnika**

U suradnji sa Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU), od 18. 10. 2021. do 20. 12. 2021. održan je IV. ciklus tečajeva za edukatore *Primjena Pravilnika u radnom procesu obrade pojedine vrste građe*. U sklopu ciklusa održano je 10 webinarâ (jedan je odgođen za siječanj zbog spriječenosti predavačice). Snimke webinarâ dostupne su na <http://cssu.nsk.hr>.

U organizaciji MDC-a održana je online radionica primjene Pravilnika za muzejske djelatnike (J. Balog Vojak, I. Gržina, A. Vukadin, G. Zlodi).

Održano je gostujuće predavanje studentima preddiplomskog studija Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (A. Vukadin).

Edukacija studenata kontinuirano se provodi kroz uključivanje Pravilnika u silabuse predmeta vezanih uz organizaciju informacija na preddiplomskom i diplomskom studiju Odjela informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru (M. Tomić).

Osnovana je Radna grupa za edukaciju i primjenu Pravilnika sa zadaćom organizacije i koordinacije provedbe budućih edukacijskih aktivnosti. Zbog smanjenog iznosa dodijeljenih sredstava, planirana izrada edukacijskih materijala odgođena je za 2022.

Radi boljeg upoznavanja šire stručne javnosti s Pravilnikom u planu je tematski broj časopisa *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* posvećen temi Pravilnika i normi u AKM zajednici.

### **Podrška implementaciji Pravilnika**

Osnovana je Radna grupa za izradu modela testiranja Pravilnika, koja je izradila nacrt plana testiranja.

Projekt Državnog arhiva u Zadru *Obiteljski fond Draganić-Vrančić: Digitalizacija i primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (<http://projekt-dv.dazd.hr/>) uključio je pilot-primjenu Pravilnika. Članice Stalnog odbora (M. Tomić, A. Vukadin, M. Willer) sudjelovale su kao savjetnice u projektu.

### **Komunikacija i diseminacija rezultata**

Promocije Pravilnika održane su 29. 9. 2021. u NSK i 14. 10. 2021 na Sveučilištu u Zadru.

Predstavljanja Pravilnika na skupovima:

- 1st DARIAH-HR International Conference Digital Humanities & Heritage, Zadar/online, 13.-15. 10. 2021. (A. Vukadin)
- VI. kongres hrvatskih arhivista, Split, 26.-29. 10. 2021. (A. Vukadin)

- Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji, online, 24.-26. 11. 2021. (N. Kalebić, D. Kolić; M. Willer)

Sudjelovanja na skupovima, radionicama itd.:

- Bibliographic control in the digital ecosystem, online, 8.-12. 2. 2021.
- radionica Tezaurus.hr, online, 10.-11. 6. 2021.
- mrežni seminari ALA IRRT & CLA iz područja povezanih podataka, online, 10. 6. i 17.-18. 6. 2021.
- IFLA World Library & Information Congress, online, 17.-19. 8. 2021.
- Linked Archives International Workshop, online, 13. 9. 2021.
- RDA in Europe 2021 Virtual Meeting, online, 14. 9. 2021.

Objavljeni radovi:

- Kolić, Dubravka; Nevenka Kalebić. Primjena KAM pravilnika na opis obiteljskog fonda Draganić-Vrančić. // Arhivi, knjižnice, muzeji 24(2021) (u tisku)
- Tomić Marijana; Mirna Willer. On manuscripts, artificial collections and cataloguing rules: the glagolitic manuscript Register of the Deceased and the historical artificial collection. // Tracing written heritage in a digital age / edited by Ephrem A. Ishac, Thomas Csanády. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2021. Str. 129-158.
- Vukadin, Ana; Tamara Štefanac. Collection-level and item-level description in the digital environment: alignment of conceptual models IFLA LRM and RiC-CM. // Information and knowledge organization in digital humanities: global perspectives / edited by Koraljka Golub and Ying-Hsang Liu. London ; New York: Routledge, 2021. Str. 44-62.
- Willer, Mirna. Implementacija LRM-a u ISBD-e: od IFLA-ina Knjižničnog referentnog modela (LRM) do novog Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa (ISBD). // Arhivi, knjižnice, muzeji 24(2021) (u tisku)

Mrežne stranice <https://kam.hr> i <https://mdc.hr> kontinuirano se osuvremenjuju informacijama o razvoju Pravilnika, programskim aktivnostima i novostima vezanima uz dokumentaciju i bibliografski nadzor (A. Vukadin, M. Batur, S. Radovanlija Mileusnić).

### **Administracija i upravljanje**

Predstavnici nakladnika sklopili su 16. 6. 2021. novi *Ugovor o objavljivanju (sunakladništvu), razvoju i održavanju te osiguravanju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup gradi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, kojim se utvrđuje da se Pravilnik objavljuje u online obliku, uz regulaciju eventualnog tiskanog izdanja posebnim ugovorom.

Tehničke aktivnosti:

- migracija Pravilnika na novi poslužitelj u NSK

Administrativne aktivnosti:

- izrada i usvajanje plana rada i troškovnika u skladu s Ugovorom br. 07-0354-21 o korištenju sredstava MKM

- upravljanje programskim aktivnostima
- izrada preliminarog i konačnog izvješća
- izrada dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) za sastanke Stalnog odbora (ukupno 5 sastanaka)
- izrada plana rada, financijskog plana i ostale dokumentacije za prijavu na Poziv za javne potrebe u kulturi MKM u 2022.